

Bilagsnr. / Litra:

1.

Berg
advokater

Forsvarsudvalget, Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Vojens

Rådhuscentret 21
DK 6500 Vojens

Tlf. 74542156

mail@bergadvokater.dk

www.bergadvokater.dk

Dato 28. januar 2020
Sag nr. 137-45649

Bjarne L. Ditlevsen, jur. konsulent,
cand.jur.
bld@bergadvokater.dk

Sekretær Pia Wonsild/BD
Dir. tlf. 73 52 02 46
piw@bergadvokater.dk

F 35-Projektet Skrydstrup, Flyvestations Skrydstrups Naboer

**Juridisk konklusionsnotat til brug for møde den 30. januar 2020 med Forsvarsudvalget
– Den uforklarede og uforklarlige forskelsbehandling**

1 Værditabsproblemstillingen

- 1.2 Vi har været her to gange tidligere. Den 26. september og den 12. december 2019. Vi har fremført vore synspunkter både skriftligt og mundtligt. Vore holdninger er principielt uændrede.
- 1.3 Den afgørende forskel i dag i forhold til tidligere er imidlertid, at vi nu har et slutprodukt at forholde os til – og at derfor vi nu kan analysere et forløb fra start til slut:
- Lovforslaget med tilhørende bemærkninger samt de to tilsluttende, ministerielle bekendtgørelser.
- 1.5 Det helt centrale punkt for "naboerne" – som vi nu også har fået en helt eksakt definition af – er uændret værditabsproblemet:
- Forventningen om den forøgede støj har allerede påvirket ejendomsværdierne i en betragtelig negativ grad. Hvis en ejendom i det hele taget kan sælges, vil det være til en stærkt reduceret pris.

2 Forskelsbehandlingen

- 2.1 Det helt store problem i lovforslaget er den dramatiske forskelsbehandling, som man her udsætter de berørte naboer for.
- 2.2 Der er tale om en forskelsbehandling, der er så betragtelig, at den må kræve:
- 1) enten et meget klart juridisk grundlag
 - 2) eller en meget solid politisk grund.
- 2.3 Vi ved fra lovforslaget, at der ikke findes et sådant klart juridisk grundlag.
- 2.4 En forskelsbehandling, som er:
- uforståelig for borgerne
 - uforenelig med det erklærede ordentlighedshensyn
 - uforklaret og ubegrundet i lovforslagets bemærkninger (lovforslaget giver ingen forklaring og slet ingen begrundelse)
 - usaglig ud fra en juridisk synsvinkel ifølge juraprofessor Peter Pagh.
- 2.5 Vi har nu fået udnævnt:
- nogle "røde" naboer som får tilbudt 100 % tabsdækning via opkøbstilbuddet (fuld værdibevarelse),
 - nogle "gule" naboer, som får et økonomisk tilbud, som med "værditabsbriller" svarer til mellem 5 og 10 % af deres værdier.
- 2.6 Hvorfor nu denne enorme og uforståelige forskelsbehandling af "Per og Poul", selvom de er naboer, og selvom det menneskelige øre ikke – heller ikke hos en fremtidig køber – kan høre forskel på støjen på den ene og den anden side af hækken. Og selvom de oplever præcis det samme værditab på deres ejendomme.

3 Den politiske beslutningsproces – usikkerhed contra "klarhed"

- 3.1 Der tegner sig, hvad jeg vil kalde et stærkt foruroligende billede af det juridiske forløb frem til lovforslaget.
- 3.2 I starten af processen - tilbage i slutningen af 2017 - var ministeriets holdning en ganske anden end i slutproduktet:

- 1) Det hele starter så godt med et klart udsagn fra ministeriet om, at vi er ovre både i et ekspropriations- og et erstatningsområde (ekspropriation af de nærmeste og erstatning til de fjernere beliggende ejendomme). Dette fremgår af bilag fra ministeriets side:
 - Informationsnotat af 29. november 2017 ("*ekspropriation og fastsættelse af erstatning*")
 - Aktstykke nr. 31, i Folketingstidende E, 2017-18, af 14. december 2017 side 6 ("*ekspropriationer, erstatninger*"),
- 2) Senere, i løbet af 2018, går ministeriet over til at anvende ordet "kompensation", uden at det dog nærmere er gjort klart, at dette ord, der i daglig tale opleves som et synonym til ordet "erstatning", skulle have et ganske andet indhold end erstatning og ekspropriation.
- 3) I et ministerielt notat af 18. september 2019 – betegnet "*Juridisk baggrund for anvendelse af kompensationsordning frem for erstatning*" – diskuteres problemstillingen om erstatning contra kompensation. Det udtales her, at der ikke er nogen aktuel dansk retspraksis om erstatning for støjgener fra lufthavne.

(Man undlader at omtale den helt centrale bestemmelse i menneskerettighedskonventionen artikel 8 samt anden retspraksis end den danske, hvilket må betegnes som en klar mangel).

Men det understreges, "*at det ikke kan udelukkes, at domstolene efter en konkret vurdering vil kunne nå frem til, ... at den naboretlige tålegrænsen er overskredet...*"- og at erstatningspligt dermed er indtrådt.

På dette tidspunkt kan der derfor ikke siges at bestå nogen klarhed i ministeriet.

- 4) Men så dukker der pludselig en klarhed op.

På vort møde med ministeren den 28. september 2019, hvor vi plæderer for erstatning, udtaler ministeren, at hun har modtaget en skriftlig redegørelse fra kammeradvokaten, som siger, at der efter gældende regler "helt klart" ikke kan blive tale om erstatning til nogen af beboerne.

- 5) Den samme klarhed og afvisning af erstatning med basis i kammeradvokatens redegørelse proklamerer ministeren kort efter i TV og dagspressen.
- 6) Denne offentlige proklamation betragter vi derfor som det afgørende, juridiske grundlag, som man arbejder videre med - hos ministeriet og hos politikerne.

Vi er noget overraskede. Også fordi ministeriet selv – som ovenfor omtalt - otte dage i forvejen har udtalt usikkerhed om retsstillingen, men som kammeradvokatens citerede redegørelse således fejler klart af banen.

Altså: en klar og entydig udtalelse fra statens advokat om, at der ikke er nogen tvivl om juraen:

- der kan ikke blive tale om erstatning til nogen af naboerne.

Ikke en god tale for naboerne. Men man må gå ud fra, at ministeren føler sig bundet af en sådan juridisk ekspertise. Trods sin ofte erklærede gode vilje over for beboerne har ministeren ikke noget valg.

7) **Vi går ud fra, at det er samme klare budskab, som ministeren har givet videre til Folketinget, og som derfor er indgået i det juridiske grundlag for den tværpolitiske aftale om kompensationsordningen den 15. november 2019.**

- 8) Af grunde, vi ikke kender, har ministeren dog afvist, at vi kan få aktindsigt i denne redegørelse. Den ville ellers have kunnet løst op for megen uklarhed og usikkerhed hos borgerne. Men her gik åbenbart grænsen for åbenheden og gennemsigtigheden.
- 9) Da der dog er tale om et ret centralt dokument, som vi synes må have borgernes åbenbare interesse, skal vi anmode Forsvarsudvalget om at fremskaffe en kopi af dette dokument, som daterer sig tilbage fra tiden før den 26. september 2019. Vi gætter på, at det er udstedt efter den 18. september 2019.

3.3 Men der må være sket et eller andet ret alvorligt efterfølgende – altså efter kammeradvokatens nævnte redegørelse – for denne offentligt proklamerede klarhed forsvinder igen, og den tidligere juridiske usikkerhed er at genfinde i lovforslagets bemærkninger:

- hvor det altså ikke kan udelukkes, at domstolene måtte have en anden mening om juraen og naboernes erstatningsmulighed.

3.4 Hvad årsagen er til, at man i sidste ende undsiger kammeradvokatens klarhedserklæring, ved vi ikke noget om:

- er det kammeradvokaten selv, der er kommet på bedre tanker, og således har afgivet en ny og anderledes redegørelse af en senere dato, eller
- er det ministeriet, som ikke tør fæste lid til kammeradvokatens vurdering?

Som sagt ved vi det ikke. Men det kommer ikke bag på os, idet vi undrede os over, at en advokat kunne afgive en sådan garantierklæring for en bestemt retstilstand i så kompliceret en sag.

4 Her står vi i dag

- 1) Ministerens klarhedsproklamation helt er faldet til jorden,

- 2) Tilvalget af "kompensation" og fravalget af "erstatning" er et rent politisk valg. Begge løsninger var mulige. Der er intet juridisk, som hindrer, at man vælger "erstatning" som modellen for, hvorledes man behandler alle naboerne på en ordentlig måde. Dette er en erkendt kendsgerning. Det er noget, som vi ved. Som udtales i lovforslagets bemærkninger.
- 3) Som borger må man være bekymret over, hvilken indflydelse kammeradvokatens (første?) redegørelse har haft på valget af kompensationsmodellen,
- 4) Man står tilbage med en naboløsning, der baserer sig på en uforklaret og uforståelig samt urimelig og juridisk usaglig forskelsbehandling, som ministeren starter med at beskrive som en juridisk nødvendighed efter rådgivning fra kammeradvokaten, men som senere erkendes ikke at hvile på et tilstrækkeligt sikkert retsgrundlag, samt
- 5) Den erklærede borgerbeskyttelsesmulighed i form af en domstolsprøvelse er i praksis ikke-eksisterende som følge af først og fremmest det lange tidsforløb fra opstart af retssag til endelig dom, mellem 10 og 15 år. Foruden et omkostningsniveau, der langt overstiger enhver retshjælpsforsikringsdækning.

5 Den "ordentlige" løsning

- 5.1 Der er fortsat bred folkelig opbakning, også blandt naboerne, til F35-Projektet, og der er et tidsmæssigt behov for, at anlægsloven snarligt kommer på plads.
- 5.2 Dette ses der heller ikke noget problem i set fra et nabosynspunkt.
- 5.3 Den helt enkle løsning herpå vil være, at kapitel 4 i lovforslaget med kompensationsløsningen tages ud af lovforslaget og erstattes med en hensigtserklæring om, at problemstillingen med naboerne og støjgenerne udskydes til særskilt lovbehandling.
- 5.4 Der vil herefter være god tid til at få værditabsproblemstillingen og dermed en sagligt forsvarlig lovgivning uden urimelig og vilkårlig forskelsbehandling mellem de berørte borgere behandlet på en ordentlig måde.

Med venlig hilsen

Bjarne L. Ditlevsen, jur. konsulent, cand.jur.